

VERSLAG TAFEL VAN MECHELEN

THEMA: KLIMAAT EN ENERGIETRANSITIE

Verantwoordelijke beleidsmaker: Arthur Orlans

Datum vergadering: 19.03.2025

Aantal deelnemers: 30

INLEIDING

Schepen Arthur Orlans heet de deelnemers welkom. Hij licht enkele pijlers toe waar op dit moment al veel wordt ingezet, zoals landbouw, circulaire economie, warmtenetten, sociale acties om iedereen mee te krijgen, collectieve renovaties ...

De vergadering gaat verder met een kennismakingsronde. De aanwezigen stellen zichzelf voor en halen meteen ook hun motivatie aan om aan de sessie deel te nemen en geven onderwerpen aan waarover ze het die avond graag willen hebben. De onderwerpen worden genoteerd om er verderop op terug te komen.

De deelnemers vormen een interessante mix. Enerzijds mensen actief in de klimaat- en energiesector met heel wat kennis van zaken, anderzijds bezorgde burgers. Bezorgd om het klimaat en de toekomst van de huidige en volgende generaties, en bezorgd om hun woonomgeving.

VRAAGSTELLING 1: HOE KRIJGEN WE IEDEREEN MEE IN HET KLIMAATVERHAAL (DRAAGVLAK)?

- **VERBINDING:** breng verschillende actoren met elkaar in contact. Het voorbeeld van het project 'Herstellende landbouw' wordt aangehaald. Breng landbouwers in contact met natuurbeheerders. Het zijn geen tegengestelde spelers, maar ze kunnen elkaar net versterken. Zet ze samen aan tafel. Hetzelfde geldt voor landbouwers en burgers: breng ze met elkaar in contact. Think global, act local.
- **PERSOONLIJK VOORDEEL:** je krijgt mensen sneller aan boord als er een financieel voordeel tegenover staat. Boeren doen mee aan 'Herstellende landbouw' omdat het goed is voor hun gewassen, bedrijven kiezen voor elektrische bedrijfswagens omdat ze financieel aftrekbaar zijn, mensen kiezen voor zonnepanelen omdat het hun energierekening verlaagt ... Maak mensen duidelijk wat hun winst is, of op welke subsidies ze aanspraak kunnen maken.
- **VEREENVOUDIG:** er zijn al heel wat incentives en premies. Zorg dat mensen hiervan op de hoogte zijn én maak de procedure om ze aan te vragen eenvoudiger. Een renovatielening aanvragen, bijvoorbeeld, is een hele administratieve rompslomp volgens meerdere deelnemers. Er zijn ook heel wat regels die belemmerend werken, zoals dat bepaalde gebouwen enkel langs de binnenkant geïsoleerd kunnen worden om het erfgoed van de buitenkant te bewaren, terwijl langs de binnenkant isoleren technisch veel lastiger is. Het kan makkelijker.
- **VERGROOT HET BEWUSTZIJN:** vertel waarom een energietransitie noodzakelijk is, maak kenbaar welke mogelijkheden en premies om te verduurzamen er zijn, toon waar je mee bezig bent, hamer op het belang van lokale landbouw ... Er wordt een voorbeeld uit Barcelona aangehaald: vlaggen in het straatbeeld met daarop QR-codes die je sturen naar beleidsplan klimaat.
- **OPEN COMMUNICATIE:** om draagvlak te creëren is tijdig open en eerlijk communiceren cruciaal. De communicatie rond de plannen voor een windmolen in Battel worden aangehaald als voorbeeld van hoe het niet moet. Bewoners werden laat geïnformeerd, hadden weinig tijd om bezwaar in te dienen, en er was hen enkele maanden eerder verteld dat er nog geen

concrete plannen voor een windmolen op tafel lagen.

Open communiceren kan ook zijn: communiceer niet alleen wat er waar komt, maar ook wat al onderzocht is en waarom bepaalde plaatsen niet in aanmerking komen voor bijvoorbeeld een windmolen of warmtenet. Zo begrijpen burgers beter waarom bepaalde keuzes gemaakt worden.

- **HUURDERS VS VERHUURDERS:** voor heel wat jongeren is het vandaag de dag erg moeilijk om een eigen woning te kopen, laat staan dat er middelen over blijven om duurzame renovaties uit te voeren. Wie geen eigenaar is van de woning, is vaak ook niet in de mogelijkheid om renovaties uit te voeren. De huurder is vaak wel vragende partij want zijn of haar energierekening is vaak te hoog. Maar de verhuurders liggen hier niet wakker van. Zij betalen de energierekening niet en zijn dus ook niet geneigd om energie-ingrepen te doen. Doen ze dit wel, dan verhogen ze vaak de huurprijs, waardoor de woning of het appartement weer minder betaalbaar wordt voor huurders. De stad zou een rol moeten kunnen spelen om verhuurders aan te sporen tot duurzame renovaties.
Een vertegenwoordiger van Klimaan haalt aan dat er wel degelijk mogelijkheden bestaan om de verantwoordelijkheid en kosten voor energie-ingrepen (vb. aankoop zonnepanelen) te delen tussen huurder en verhuurder maar dat hier weinig gebruik van gemaakt wordt, mogelijk wegens onwetendheid over het bestaan ervan.

VRAAGSTELLING 2: HOE ZORGEN WE VOOR MEER ALTERNATIEVE ENERGIEBRONNEN?

De deelnemers poneren verschillende vragen, waarop de schepen een antwoord formuleert:

- **Waarom wil Stad Mechelen WINDMOLENS(s)?** We kunnen toch inzetten op andere energiebronnen en bijvoorbeeld het aantal zonnepanelen in onze stad maximaliseren? De stad zou een doel moeten stellen en dan nagaan wat de meest geschikte manier is om dat te bereiken.
→ Antwoord: Er is slechts een antwoord op de vraag hoeveel energie we zelf moeten opwekken: zoveel mogelijk. Het is dus geen kwestie van OF windmolen OF zonnepanelen OF warmtenetten. We zullen alle verschillende bronnen nodig hebben en we moeten diversifiëren. Stad Mechelen is voorstander van een windmolen op Mechels grondgebied, maar dat mag uiteraard niet ten koste gaan van inwoners en hun leefomgeving. Het dossier voor de windmolen in Battel kreeg vanuit het bestuur dan ook geen gunstig advies.
- Er zijn veel innovatieve technieken op de markt. In hoeverre is Mechelen op de hoogte van de recente ontwikkelingen? Gebeurt er voldoende **ONDERZOEK** naar alternatieve energiebronnen?
→ Antwoord: Mechelen neemt deel aan heel wat Europese projecten waarbij het hoofddoel net die kennisuitwisseling tussen andere Europese steden en regio's is.
Een deelnemer vult aan dat er zeker onderzoek gebeurt naar de mogelijkheden van warmte-, rio- en geothermie, maar dat de bronnen niet overal geschikt zijn en dat er technische beperkingen zijn. Hij haalt het voorbeeld van Leuven aan, waar de Dijle meer stroming kent.
→ Op dit moment liggen er 3 zones op tafel waar mogelijk snelle winst te behalen valt: de vesten, ragheno, en we onderzoeken of er een warmtenet kan komen onder brouwerij Het Anker om de woningen in het Begijnhof van energie te voorzien, maar de onderzoeken zijn nog niet zo veelbelovend.
- **Denk OUT-OF-THE-BOX**
 - Je moet niet alleen energie opwekken, maar ook kwijtraken. Het is ook nadelig om teveel zonne-energie over te houden. (negatieve tarieven bij energiemaatschappijen). Denk dus niet alleen na over het opwekken, maar ook over het opslaan van energie. Waarom leg je bijvoorbeeld geen batterijpark aan, en maak je burgers mede-eigenaar? Dit vergroot betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel.
 - Voorbeelden uit het buitenland: kleine windmolentjes in het straatbeeld, energie opwekken door beweging/druk van voetgangers op voetpaden ...

- Er zijn al veel zonnepanelen op particuliere woningen, maar met zonnepanelen op (semi)publieke gebouwen valt nog veel winst te boeken: denk aan De Nekker, scholen, gebouwen van de Kerkfabriek ...
- Moedig meer mensen aan om vegetarisch en veganistisch te eten. Er zijn al samenwerkingen tussen Mechelen en vb. Proveg maar er is opschaling mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van scholen, ziekenhuizen en rusthuizen om meer vegetarische maaltijden te serveren, de lokale horeca ...

IDEEN, VOORSTELLEN, ACTIES VAN DEELNEMERS OM MEE TE NEMEN NAAR DENKDAG

- Er zijn grote, drastische ingrepen nodig om de energietransitie waar te maken, maar verlies zeker de kleine ingrepen niet uit het oog. **KLEINE ACTIES** zoals tegelwippen, groenslingers, tips met elkaar delen in Facebookgroepen ... lijken banaal op individueel niveau maar hebben op grote schaal wel degelijk impact.

Breng beter in kaart welke acties men zelf kan ondernemen, welke subsidies en premies er zijn en maak ze toegankelijker.